

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił A. K. prawa do emerytury górniczej wskazując wyłącznie, że nie udokumentował on żadnych okresów pracy górniczej. Organ rentowy wskazał, że pomiędzy świadectwem pracy z dnia 31 października 1986 roku i 14 sierpnia 1987 roku, a świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 września 2016 roku istnieją rozbieżności w zajmowanych stanowiskach pracy. Do stażu pracy górniczej ZUS nie zaliczył okresów:

- od dnia 5 maja 1982 roku do dnia 28 lutego 1985 roku - na stanowisku robotnik niewykwalifikowany, operator maszyn budowlanych,

- od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku - na stanowisku operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego ,

- od dnia 1 marca 1993 roku do nadal - na stanowisku operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego

ponieważ nie figuruje w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Do stażu nie zaliczono pracy w wymiarze półtorakrotnym, ponieważ wnioskodawca nie wykonywał pracy wymienionej w zał. nr 3 do wskazanego rozporządzenia.

/decyzja z dnia 2 grudnia 2016 roku k. 29 akt ZUS/

W dniu 22 grudnia 2016 roku A. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o uznanie pracy wykonywanej w okresie zatrudnienia w Kopalni (...) w B. tj.: od dnia 5 maja 1982 roku do dnia 28 lutego 1985 roku, od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku, od dnia 1 marca 1993 roku do nadal jako pracy górniczej, udokumentowanej na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 września 2016 roku na stanowiskach wymienionych w tym świadectwie zgodnie z art. 50c ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Na uzasadnienie swego stanowiska odwołujący podniósł, że ZUS niesłusznie w całości odrzucił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach oraz zaświadczenie o pracy wykonywanej w wymiarze półtorakrotnym (w przodku), które stwierdzają jednoznacznie, że pracę górniczą wykonywał. Wskazał nadto, że w świadectwie znajduje się również wpis, że stanowiska są tożsame z wymienionymi w wydanych świadectwach pracy i innych zaświadczeniach, zaś Kopalnia (...) poinformowała, że stanowisko pracy - operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego na odkrywce jest równoznaczne w zakresie wykonywanych czynności ze stanowiskiem wymienionym w załączniku nr 2 pod pozycją 22 do rozporządzenia z 1994 roku - tj. operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce. /odwołanie z dnia 22 grudnia 2016 roku k. 2/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 25 stycznia 2017 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację powołaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie k. 6 - 6v/

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 2 grudnia 2016 r. i przyznał A. K. prawo do emerytury górniczej od dnia 1 października 2016 r. oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz A. K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Po analizie materiału dowodowego Sąd ten uznał, że zaliczenie do pracy górniczej wnioskodawcy okresu od dnia 5 maja 1982 roku do dnia do dnia 31 sierpnia 1983 roku oraz od dnia 1 września 1983 roku do dnia 28 lutego 1985 roku, od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku, od dnia 1 marca 1993 roku do dnia 31 marca 1993 roku do dnia 28 lutego 1999 roku, od dnia 1 marca 1999 roku do dnia 31 sierpnia 2007 roku, od dnia 1 września 2007 roku do dnia 31 marca 2011 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2011 roku do 19 września 2016 roku (łącznie 26 lat, 4 miesiące i 11 dni takiej pracy) jest wystarczające dla przyznania skarżącemu prawa do emerytury górniczej od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku o emeryturę górniczą.

Sąd ten wskazał, że we wskazanych okresach wnioskodawca wykonywał wszystkie prace bezpośrednio pod koparką wielonaczyniową czy to jako pracownik niewykwalifikowany czy też jako operator spycharki, obowiązki te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Uznał – za zakładem pracy, że ubezpieczony wykonywał pracę na stanowisku - „rzemieślnicy i inni robotnicy zatrudnieni stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych” wskazanym w punkcie 32 Załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty oraz na stanowisku „operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce” wskazanym w punkcie 22 Załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

/wyrok k.95, uzasadnienie k 128 - 142/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył powyższy wyrok apelacją, wskazując m.in., że Sąd Okręgowy nie odliczył okresów nieskładkowych A. K., po odliczeniu których staż jego pracy górniczej wynosi jedynie 24 lata, 5 miesięcy i 25 dni, czyli mniej niż wymagane 25 lat. Ponadto skarżący zwrócił uwagę, że w uzasadnieniu wyroku Sąd nie powoływał się na załącznik nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, co sugerowałoby, że nie uwzględnił żadnego okresu pracy Odwołującego w wymiarze półtorakrotnym. /apelacja k 145 – 146/

Wyrokiem z dnia 22 maja 2019 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił zaskarżony wyrok oraz przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za drugą instancję.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że organ rentowy zasadnie zarzucił naruszenie przez Sąd I instancji przepisu art.50a ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, natomiast ocena czy doszło do naruszenia art.50d ust. 1 pkt 1 tej ustawy była przedwczesna. Wskazał, że brak jest jednocześnie materiału dowodowego dla jednoznacznego ustalenia czy A. K. wykonywał pracę wymienioną w art.50d ust.1 ustawy, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu celem przeprowadzenia całego postępowania dowodowego na tę okoliczność tj. ustalenia czy ubezpieczony spełnił warunek 25 lat pracy górniczej, co uprawniałoby go do nabycia emerytury górniczej na podstawie art. 50a ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. /wyrok k.167 oraz uzasadnienie k.171 – 176 odwrót/

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. urodził się (...) Posiada wykształcenie podstawowe. /okoliczność bezsporna, świadectwo ukończenia szkoły podstawowej dla pracujących z dnia 5 czerwca 1976 roku k. 16 akt osobowych Część A

W dniu 25 czerwca 1983 roku A. K. nabył uprawnienia do obsługi ciężkich maszyn budowlanych i drogowych tj. spycharki i ciągnika do 150 KM. /zaświadczenie z dnia 25 czerwca 1983 roku k. 17 akt osobowych Część A/

W okresie od dnia 5 maja 1982 roku do dnia 31 października 1986 roku wnioskodawca był zatrudniony w Kopalni (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy, zajmując kolejno następujące stanowiska pracy:

- od dnia 5 maja 1982 roku - robotnik niewykwalifikowany,
- od 1 września 1983 roku do 28 lutego 1985 r.- operator maszyn budowlanych

/świadectwo pracy z dnia 14 sierpnia 1987 roku k. 11 akt ZUS, umowy k 12 akt osobowych wnioskodawcy – załączniki/

Wnioskodawca na początku, gdy był zatrudniony na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego, wykonywał czynności przy przenośniku, czyli urządzeniu przenoszącym urobek lub węgiel. Jego praca polegała na czyszczeniu przenośników łopata, wymianie fartuchów na przenośniku oraz kratownic w leju na przenośniku, wymieniał rolki podtrzymujące na przenośniku, wymieniał taśmy na przenośnikach. Oprócz czynności na przenośnikach przesuwiał kabel pod przenośnikami. Były to prace wykonywane ręcznie. Przy przenoszeniu węgla było bardzo duże zapylenie. /przesłuchanie wnioskodawcy e- protokół rozprawy z dnia 24 października 2017 roku k. 85 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e – protokół rozprawy z dnia 6 lipca 2017 roku 00:02:58 -00:20:22 - płyta CD 77, e - protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 00:01:42 -00:08:35 - płyta CD 123/

Wnioskodawca wykonując powyższe czynności pracował bezpośrednio przy koparce. Koparka to jest front robót, za którą jest przenośnik i operator przenośnika oraz pozostali pracownicy między innymi robotnicy do czyszczenia przenośnika. /przesłuchanie wnioskodawcy e-protokół rozprawy z dnia 24 października 2017 roku k. 85 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e - protokół rozprawy z dnia 6 lipca 2017 roku 00:02:58 -00:20:22 - płyta CD 77/

Do dnia 31 sierpnia 1983 roku wnioskodawca pracował w oddziale g-2 o nazwie O. (...) na stanowisku robotnik niewykwalifikowany - stanowisku odpowiadającemu aktualnemu: robotnik przy pracach ciężkich na odkrywce. Pracownicy zatrudnieni na tym stanowisku wykonują pracę fizyczną, nie wymagającą szczególnych uprawnień lub kwalifikacji. Praca odbywa się na terenie odkrywki - w wyrobisku. Podstawowe czynności na stanowisku związane są z wszelkimi pracami remontowymi mającymi na celu utrzymanie sprawności ruchowej przenośników taśmowych tj. przenośników pracujących na poziomach roboczych maszyn podstawowych tj. przenośników współpracujących bezpośrednio z tymi maszynami. /pismo z dnia 11 grudnia 2017 roku k. 93 - 96/

Następnie od dnia 1 września 1983 roku wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku operatora maszyn budowlanych i wykonywał takie same czynności, jak osoba zatrudniona na stanowisku operatora maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego. Ubezpieczony obsługiwał spycharkę gąsienicową, którą to równał teren, żeby koparka miała równy podjazd; zasypywał rowy, aby koparka mogła przejechać, czyścił nakład (ziemię) z węgla; rozgarniał ziemię, przesuwiał przenośniki spycharką, prostował przenośniki, żeby były równe, wciągał taśmę na przenośniki i utrzymywał dojazd do koparki. /zeznania świadka K. M. e - protokół rozprawy z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:04:23 -00:18:49 - płyta CD 65, zeznania świadka Z. M. e – protokół rozprawy z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:19:09 - 00:34:14 - płyta CD 65, zeznania świadka T. N. e - protokół rozprawy z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:34:34 -00:41:55 - płyta CD 65, przesłuchanie wnioskodawcy e-protokół rozprawy z dnia 24 października 2017 roku k. 85 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e - protokół rozprawy z dnia 6 lipca 2017 roku 00:02:58 -00:20:22 - płyta CD 77e - protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018 roku 00:01:42 -00:08:35 - płyta CD 123/

Od dnia 1 września 1983 roku do dnia 28 lutego 1985 roku wnioskodawca pracował w oddziale g-2 o nazwie O. (...) na stanowisku operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego (operator spycharki). Pracownicy zatrudnieni na tym stanowisku w oddziale g-2 wykonują pracę na terenie odkrywki - w wyrobisku. Praca związana jest z wykonywaniem i utrzymaniem dróg dojazdowych do maszyn podstawowych, przenośników taśmowych i innych urządzeń zlokalizowanych w wyrobisku, prace związane z przemieszczaniem tras przenośników wzdłuż frontów roboczych koparek wielonaczyniowych, oraz bezpośrednia współpraca z tymi koparkami w ruchu - praca w tzw. "przodku".

Od dnia 1 marca 1985 roku do dnia 31 października 1986 roku wnioskodawca pracował w oddziale AM - oddział administracji, na stanowisku: robotnik przy pracach ciężkich, praca wykonywana poza odkrywką. W tym okresie pracownik nie wykonywał pracy górniczej.

/pismo z dnia 11 grudnia 2017 roku k. 93 - 96/

W okresie od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku wnioskodawca ponownie był zatrudniony w Kopalni (...) w B. na stanowisku operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego, przy czym w umowie

zaznaczono „praca w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy – operator spycharki” /świadcstwo pracy z dnia 14 sierpnia 1987 roku k. 13 akt ZUS, umowa – akta osobowe – załączniki/

Do dnia 15 sierpnia 1987 roku wnioskodawca pracował w oddziale g-2 o nazwie O. (...) Odkrywki 1 na stanowisku: operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego (operator spycharki). Pracownicy zatrudnieni na tym stanowisku w oddziale g-2 wykonują pracę na terenie odkrywki - w wyrobisku. Praca związana jest z wykonywaniem i utrzymaniem dróg dojazdowych do maszyn podstawowych, przenośników taśmowych i innych urządzeń zlokalizowanych w wyrobisku, prace związane z przemieszczaniem tras przenośników wzdłuż frontów roboczych koparek wielonaczyniowych, oraz bezpośrednia współpraca z tymi koparkami w ruchu - praca w tzw. "przodku". /pismo z dnia 11 grudnia 2017 roku k. 93 - 96/

Od dnia 1 marca 1993 roku skarżący został po raz kolejny zatrudniony w Kopalni (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy, zajmując do chwili obecnej stanowisko operatora spycharki/ maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego, przy czym w pierwszej umowie zaznaczono „praca w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy”. / umowa, aneksy – akta osobowe – załączniki/

Do dnia 30 września 2008 roku wnioskodawca pracował w oddziale g-3 o nazwie O. (...) przy Pochylni IV na stanowisku: operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego (operator spycharki). Praca polegała na plantowaniu terenu pod maszynami podstawowymi - praca w przodku zgodnie z zarejestrowanymi dniówkami w przodku (załącznik do karty ewidencyjnej pracownika- kartoteka w aktach osobowych, akta osobowe przesłane do Sądu.) Praca z brygadą przesuwki przy przemieszczaniu przenośników taśmowych, plantowanie terenu pod przenośniki, poprawianie dróg dojazdowych do maszyn podstawowych. Wszystkie prace wykonywane były w wyrobisku odkrywki.

Od dnia 1 października 2008 roku do nadal wnioskodawca pracuje w oddziale se, po zmianie nazwy oddziału s-1 Oddział Eksploatacji (...) Technologicznego na stanowisku: operator maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego (operator spycharki). A. K. posiada uprawnienia operatora spycharek klasy I wszystkie typy, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami obsługuje spycharki różnych typów. W zależności od potrzeb wykonuje prace ziemne polegające na niwelowaniu terenu bezpośrednio na odkrywce przy maszynach układu (...) (koparka, taśmociąg, zwałowarka) w warunkach szczególnych wykonując pracę górniczą, w tym pracę w przodku bezpośrednio przy pracujących maszynach urabiających węgiel lub nakład. Dodatkowo wykonuje prace ziemne związane z budową pochylni, zbiorników retencyjnych oraz bieżącym utrzymaniem dróg dojazdowych do urządzeń zlokalizowanych na najniższych poziomach kopalni odpowiedzialnych za zabezpieczenie odkrywki przed zalaniem. Praca wykonywana jest w warunkach szkodliwych ze względu na zapylenie, drgania mechaniczne przekazywane na całe ciało (wibracja ogólna), hałas.

/pismo z dnia 11 grudnia 2017 roku k. 93 - 96/

Podczas zatrudnienia we wskazanej Kopalni (...) wykonywał obowiązki pracownicze operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce w przodku w następujących okresach:

- od 1 marca 1999 r. do 31 sierpnia 2007 r. – 300 dniówek.
- od 1 kwietnia 2011 r. do 30 kwietnia 2011 r. – 4 dniówki.
- od 1 lutego 2012 r. do 28 lutego 2012 r. – 1 dniówka.
- od 1 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. – 7 dniówek.
- od 1 lutego 2013 r. do 28 lutego 2013 r. – 2 dniówki.
- od 1 października 2013 r. do 31 października 2013 r. – 2 dniówki.

- od 1 marca 2015 r. do 31 marca 2015 r. – 2 dniówki.
- od 1 czerwca 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. – 4 dniówki.
- od 1 stycznia 2016 r. do 31 marca 2016 r. – 5 dniówek.

/zaświadczenie k.19 akt ZUS/

W powyższych okresach obowiązki pracownicze wnioskodawcy sprowadzały się do obsługi spycharki na przodku tj. przygotowywania pola pracy (m.in. niwelowania powierzchni) dla koparek za pomocą których dokonywano urobku węgla. Wnioskodawca pracował bezpośrednio „pod koparką”, która znajdowała w ruchu ciągłym. /zeznania świadka K. M. e - protokół z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:04:23 -00:18:49 - płyta CD 65, zeznania świadka Z. M. e - protokół z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:19:09 - 00:34:14 - płyta CD 65, zeznania świadka T. N. e - protokół z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:34:34 -00:41:55 - płyta CD 65/

Od 1993 roku wnioskodawca otrzymuje dodatek szkodliwy i odkrywkowy. Wcześniej otrzymywał kartki na mleko oraz bony żywnościowe. /dodatkowe zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 19 kwietnia 2018 roku 00:01:42 -00:08:35 - płyta CD 123/, zeznania świadka K. M. e - protokół z dnia 29 czerwca 2017 roku 00:04:23 -00:18:49 - płyta CD 65, pismo z dnia 11 grudnia 2017 roku k. 93 - 96/

Ponadto w okresie od 2011 roku otrzymuje sporadycznie dzienny dodatek do wynagrodzenia (tzw. stykowy). W 2011 roku otrzymał go w styczniu i marcu, w 2013 roku -w sierpniu, wrześniu i grudniu, w 2014 roku w sierpniu, w 2015 roku - w marcu, czerwcu i sierpniu, w 2016 roku - w czerwcu, sierpniu i wrześniu, zaś w 2017 roku - w sierpniu i październiku. /pismo z dnia 11 grudnia 2017 roku k. 93 - 96/

W dniu 19 września 2016 roku (...) w B. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym zaświadczyła, że w okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą:

- od dnia 5 maja 1982 roku do dnia 31 sierpnia 1983 roku - na stanowisku rzemieślnicy i inni robotnicy zatrudnieni stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: robotnik – opisanej pod poz. 32 zał. Nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;
- od dnia 1 września 1983 roku do dnia 28 lutego 1985 roku - na stanowisku operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce – opisanej pod poz. 22 zał. Nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;
- od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku - na stanowisku operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce – opisanej pod poz. 22 zał. Nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;
- od dnia 1 marca 1993 roku do dnia 28 lutego 1999 roku - na stanowisku operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce – opisanej pod poz. 22 zał. Nr 2 do Rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;
- od dnia 1 marca 1999 roku do dnia 31 sierpnia 2007 roku - na stanowisku operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce była to praca w przodku – opisanej pod poz. 22 zał. Nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;
- od dnia 1 września 2007 roku do dnia 31 marca 2011 roku - na stanowisku operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce – opisanej pod poz. 22 zał. Nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;
- od dnia 1 kwietnia 2011 roku do nadal - na stanowisku operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce – opisanej pod poz. 22 zał. Nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994;

W wymienionym okresie w miesiącach: kwietniu 2011 roku; lutym 2012 roku; listopadzie i grudniu 2012 roku; lutym 2013 roku; październiku 2013 roku; marcu 2015 roku; czerwcu 2015 roku; styczniu, lutym i marcu 2016 roku wykonywana była praca w przodku.

/świadczenie pracy z dnia 19 września 2016 roku k. 12 akt ZUS/

Okresy nieskładkowe wnioskodawcy przypadające po 15 listopada 1991 r. wyniosły łącznie 2 lata , 5 miesięcy i 27 dni tj.: od 27.09.1994 do 19.10.1994 od 19.12.1997 do 24.12.1997 od 24.06.2003 do 27.06.2003 od 14.10.2004 do 20.10.2004 od 03.02.2005 do 09.02.2005 od 19.05.2005 do 25.05.2005 od 03.02.2006 do 12.02.2006 od 26.04.2006 do 09.05.2006 od 09.08.2006 do 18.08.2006 od 06.12.2006 do 19.12.2006 od 20.12.2006 do 02.01.2007 od 07.02.2007 do 23.02.2007 od 09.05.2007 do 22.05.2007 od 23.05.2007 do 01.06.2007 od 05.09.2007 do 18.09.2007 od 28.11.2007 do 11.12.2007 od 12.12.2007 do 28.12.2007 od 29.12.2007 do 12.01.2008 od 13.01.2008 do 27.01.2008 od 28.01.2008 do 11.02.2008 od 12.02.2008 do 23.02.2008 od 24.02.2008 do 29.02.2008 od 01.03.2008 do 12.03.2008 od 13.03.2008 do 01.04.2008 od 02.04.2008 do 15.04.2008 od 16.04.2008 do 29.04.2008 od 30.04.2008 do 16.05.2008 od 08.10.2008 do 24.10.2008 od 17.11.2008 do 30.11.2008 od 17.12.2008 do 02.01.2009 od 08.04.2009 do 24.04.2009 od 24.06.2009 do 10.07.2009 od 23.09.2009 do 09.10.2009 od 14.10.2009 do 10.01.2010 od 31.03.2010 do 16.04.2010 od 08.09.2010 do 24.09.2010 od 29.12.2010 do 14.01.2011 od 13.04.2011 do 29.04.2011 od 14.09.2011 do 30.09.2011 od 21.12.2011 do 05.01.2012 od 29.02.2012 do 16.03.2012 od 18.07.2012 do 31.07.2012 od 01.08.2012 do 03.08.2012 od 05.09.2012 do 21.09.2012 od 19.12.2012 do 04.01.2013 od 13.02.2013 do 20.02.2013 od 13.03.2013 do 29.03.2013 od 24.07.2013 do 09.08.2013 od 02.10.2013 do 18.10.2013 od 16.12.2013 do 31.12.2013 od 01.01.2014 do 03.01.2014 od 12.03.2014 do 28.03.2014 od 16.04.2014 do 21.04.2014 od 17.06.2014 do 04.07.2014 od 10.09.2014 do 26.09.2014 od 15.10.2014 do 22.10.2014 od 19.11.2014 do 30.11.2014 od 01.12.2014 do 05.12.2014 od 17.12.2014 do 31.12.2014 od 01.01.2015 do 02.01.2015 od 25.02.2015 do 28.02.2015 od 01.03.2015 do 13.03.2015 od 03.06.2015 do 08.06.2015.

/zestawienie k.26 – 26 odwrót akt ZUS/

W dniu 6 października 2016 roku A. K. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nadal pracuje w (...) w B. wcześniej Kopalnia (...) w B.. /wniosek o emeryturę z dnia 6 października 2016 roku k. 2 -3 akt ZUS/

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o materiał dowodowy zebrany w sprawie, w szczególności o dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych ZUS oraz w aktach osobowych. Przymiot wiarygodności Sąd przypisał również zeznaniom świadków, którzy zeznawali na okoliczność czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w Kopalni (...) w B., charakteru pracy oraz zajmowanych stanowisk. Świadczenie K. M., Z. M. oraz T. N. wskazali, iż A. K. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał początkowo prace robotnika niewykwalifikowanego przy czyszczeniu i naprawie przenośnika, zaś później już tylko prace operatora spycharki bezpośrednio przy koparce wielonaczyniowej w wyrobisku. Zeznania przywołanych świadków mają tym większy walor dowodowy, że pochodzą od osób bezpośrednio współpracujących z wnioskodawcą w spornym okresie i korelują z powołanymi dokumentami.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z brzmieniem art.50a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku , Nr 1270, z późn. zm.) emerytura górnicza przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. ukończył 55 lat życia;

2. ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3. nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Zgodnie z art. 50b cytowanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei w myśl art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3 ustawy. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154).

Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rozporządzenie wykonawcze nie może bowiem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w rozumieniu ustawy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że odwołujący był w opisanych okresach zatrudniony w (...) w B. wcześniej Kopalnia (...) w B., to jest od dnia 5 maja 1982 roku do dnia 28 lutego 1985 roku, od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku oraz od dnia 1 marca 1993 roku do nadal.

Analiza w ocenie pracy górniczej powinna koncentrować się na ustawowych warunkach pracy górniczej, a nie na samej nazwie stanowiska. Za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalni węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym dla spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Takie ustawowe rozumienie pracy górniczej określa przepis art. 50c ust. 1 pkt 4. Innymi słowy każda osoba zatrudniona na stanowiskach wymienionych w załączniku do rozporządzenia, tylko wtedy uzyska uznanie zatrudnienia za pracę górniczą, gdy na odkrywce w kopalni węgla brunatnego pracowała przy urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych.

Górniczy charakter pracy wnioskodawcy we wskazanych okresach Sąd ustalił na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji pracowniczej, w tym świadectwa pracy w szczególnych warunkach z dnia 19 września 2016 roku, charakterystyki stanowisk pracy wnioskodawcy przedstawionej w piśmie z dnia 11 grudnia 2017 roku oraz spójnych i wiarygodnych zeznań świadków i odwołującego.

Sąd uznał w tym zakresie zeznania świadków K. M., Z. M. oraz T. N. za wiarygodne, albowiem osoby te pracowały razem z wnioskodawcą. Również zeznania samego wnioskodawcy Sąd uznał za wiarygodne, albowiem nie były sprzeczne z przekonującymi zeznaniami świadków.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszym postępowaniu bezsprzecznie wynika, że wnioskodawca w okresie od dnia 5 maja 1982 roku do dnia 31 sierpnia 1983 roku był zatrudniony na stanowisku robotnika niewykwalifikowanego, jednak faktycznie wykonywał on czynności przy przenośniku, czyli urządzeniu przenoszącym urobek lub węgiel. Jego praca polegała na czyszczeniu przenośników łopata, wymianie fartuchów na przenośniku oraz kratownic w leju na przenośniku, wymieniał rolki podtrzymujące na przenośniku, wymieniał taśmy na przenośnikach. Oprócz czynności na przenośnikach przesuwiał kabel pod przenośnikami. Były to prace wykonywane ręcznie. Gdy był przenoszony węgiel to było bardzo duże zapylenie. Wnioskodawca wykonując powyższe czynności pracował bezpośrednio przy koparce. Koparka to jest front robót, za którą jest przenośnik i operator przenośnika oraz pozostali pracownicy między innymi robotnicy do czyszczenia przenośnika.

W kolejnych okresach tj. od dnia 1 września 1983 roku do dnia 28 lutego 1985 roku, od dnia 16 grudnia 1986 roku do dnia 15 sierpnia 1987 roku, od dnia 1 marca 1993 roku do dnia 31 marca 1993 roku do dnia 28 lutego 1999 roku, od dnia 1 marca 1999 roku do dnia 31 sierpnia 2007 roku, od dnia 1 września 2007 roku do dnia 31 marca 2011 roku oraz od dnia 1 kwietnia 2011 roku do 19 września 2016 roku tj. do momentu wystawienia świadectwa pracy w szczególnych warunkach, wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku operatora maszyn budowlanych, ale wykonywał takie same czynności jak osoba zatrudniona na stanowisku operatora maszyn budowlanych i sprzętu technologicznego. Ubezpieczony obsługiwał spycharkę gąsienicową, którą to równał teren, żeby koparka miała równy podjazd; zasypywał rowy, aby koparka mogła przejechać, czyścił nakład (ziemię) z węgla; rozgarniał ziemię, przesuwiał przenośniki spycharką, prostował przenośniki, żeby były równe, wciągał taśmę na przenośniki i utrzymywał dojazd do koparki. Wszystkie wskazane powyżej prace wykonywał na terenie kopalni odkrywkowej w wyrobisku odkrywki, pod koparkami wielonaczyniowymi, które urabiają węgiel i są cały czas są w ruchu. Od 1993 roku wnioskodawca otrzymuje dodatek szkodliwy i odkrywkowy. Wcześniej otrzymywał kartki na mleko oraz bony żywnościowe.

Nie ma zatem uzasadnionych podstaw do kwestionowania generalnego zaliczenia powyższych okresów jako okresów pracy górniczej wymienionych w art. 50c ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okresy te łącznie wynoszą 27 lat, co wyliczył niespornie organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 11 kwietnia 2019r. Jednakże, co trafnie podnosi organ rentowy w stażu tym nie mogą być uwzględnione okresy zasiłków chorobowych, przypadające po dniu 15 listopada 1991r.

Za ugruntowane bowiem należy uznać stanowisko judykatury, że przypadające od dnia 15 listopada 1991 r. okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy oraz zasiłków z ubezpieczenia chorobowego nie wchodzi do stażu pracy uprawniającego do emerytury górniczej z art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.). Inaczej mówiąc, wymienione okresy, jeżeli przypadają w okresie zatrudnienia uznawanego za pracę górniczą, nie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2018 r., II UK 3/17, L.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2013 r., I UK 589/12, L.).

W przypadku wnioskodawcy okresy nieskładkowe wynikające z pobieranych zasiłków chorobowych wynoszą łącznie 2 lata, 5 miesięcy i 27 dni, co także wyliczył niespornie organ rentowy w powyższym piśmie procesowym, a co znajduje potwierdzenie w zaświadczeniu pracodawcy o okresach nieskładkowych - zasiłkach chorobowych po dniu 14 listopada 1991r. (k. 26 akt rentowych). Po odliczeniu od stażu pracy górniczej (27 lat) okresów nieskładkowych - zasiłków chorobowych (2 lata, 5 miesięcy i 27 dni), okres pracy górniczej z art. 50c ust. 1 wyniesie tylko 24 lata, 6 miesięcy i 3 dni.

Uznać zatem należy, że biorąc pod uwagę tę tylko podstawę prawną zaliczenia okresu pracy wnioskodawcy jako pracy górniczej, A. K. po odliczeniu od opisanych wyżej okresów pracy w Kopalni okresów nieskładkowych, nie legitymuje się stażem 25 lat pracy górniczej (jak wynika z ustaleń faktycznych pracy równorzędnej ubezpieczony nie wykonywał).

Powyższe ustalenie nie niweczy samo w sobie prawa ubezpieczonego do emerytury górniczej.

W cytowanym rozporządzeniu z 1994 roku stwierdza się w szczególności, że pracą górniczą w kopalniach węgla brunatnego są okresy zatrudnienia na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik Nr 2 do tego rozporządzenia, natomiast okresami pracy w kopalniach węgla brunatnego zaliczanymi w wymiarze półtorakrotnym są okresy pracy na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik Nr 3 do rozporządzenia.

Należało zatem przy ponownym rozpoznaniu sprawy ustalić czy możliwym jest uznanie, iż wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w warunkach określonych w art.50 d ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy pozwalających na zaliczenie tych okresów w wymiarze półtorakrotnym tj. w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że przodek to teren prac bezpośrednio przy urobku i wydobywaniu kopaliny i taki też charakter miała praca wnioskodawcy.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły i powinno się ograniczać wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Sąd Najwyższy zanegował przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu - tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 r., III AUa 1121/13).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestionuje się również zasadność rozszerzania pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., I UK 395/10).

Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające, niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach, o którą chodzi w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 r., III AUa 437/12, LEX; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2015 r., I UK 280/14).

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie – z zeznań świadków oraz z pisma pracodawcy z dnia 19 września 2016r. (k. 19 akt rentowych) ubezpieczony we wskazanych w tym piśmie okresach, pracował także w przodku na stanowiskach pracy, na których okres pracy zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury wymienionych w załączniku nr 3 dział III do cytowanego rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r.

Przeprowadzone w tym zakresie postępowanie ponad wszelką wątpliwość wykazało, że w okresach : od 1 marca 1999 r. do 31 sierpnia 2007 r. - 300 dniówek, od 1 kwietnia 2011 r. do 30 kwietnia 2011 r. – 4 dniówki, od 1 lutego 2012 r. do 28 lutego 2012 r. – 1 dniówka, od 1 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. – 7 dniówek, od 1 lutego 2013 r. do 28 lutego 2013 r. – 2 dniówki, od 1 października 2013 r. do 31 października 2013 r. – 2 dniówki, od 1 marca 2015 r. do 31 marca 2015 r. – 2 dniówki, od 1 czerwca 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. – 4 dniówki, od 1 stycznia 2016 r. do 31 marca 2016 r. – 5 dniówek wnioskodawca wykonywał obowiązki operatora spycharki na przodku, gdzie dokonywano urobku węgla, a zatem pracę określoną w pkt 4 części III załącznika nr 3 do zarządzenia z 1994 roku.

Okresy takiej pracy, liczonej w wymiarze półtorakrotnym, to 300 dniówek od 1 marca 1999r. do 31 sierpnia 2008r. i 27 dniówek od 1 kwietnia 2011r. do 31 marca 2016r.

Reasumując, biorąc pod uwagę okres pracy górniczej wnioskodawcy w myśl art.50c ust.1 tj. okres 24 lat, 6 miesięcy i 3 dni oraz fakt świadczenia przez niego pracy w warunkach określonych art.50d ust.1 pkt 1 tj. 327 dni w wymiarze półtorakrotnym, legitymuje się on wymaganym 25 letnim stażem pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1.

W myśl art. 100 ust. 1. ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Na mocy art. 129 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 października 2016 roku tj. od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z § 9 ust.2 oraz § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 265) – 180 złotych za I instancję i 240 złotych za II instancję.

S.B.